

Міністерство охорони здоров'я України
Івано-Франківський національний медичний університет

МАТЕРІАЛИ

**III науково-практичної конференції з
міжнародною участю**

**«РОЗВИТОК КРАЩИХ ПРАКТИК В ПІДГОТОВЦІ ДОКТОРІВ
ФІЛОСОФІЇ»**

м. Івано-Франківськ, 25 квітня 2024 р.

Шановні учасники конференції !!!

Сьогодні втретє проводимо науково-практичну конференцію з міжнародною участю «Розвиток кращих практик в підготовці докторів філософії». В таких складних умовах Ми живемо, рухаємося вперед і віримо в перемогу. Для того, щоб ми перемогли, потрібно творити, працювати та не сидіти склавши руки, чи чекати, що хтось нам допоможе. Потрібно працювати, аби створити своє майбутнє.

Дякую молодим вченим, які беруться за нові виклики та працюють сьогодні тут, а не за кордоном. Дякую тим людям, які взялися за виконання наукової роботи, яка за останні роки перетерпіла декілька змін і буде надалі змінюватися. Це піднімає статус наукових досліджень і людей, які працюють над ними. Отже, ми працюємо по-новому.

Дякую зарубіжним партнерам, які долучилися до сьогоднішньої конференції. Ваш досвід є безцінний. Участь ваших держав у розвитку української науки також допомагає нашим Збройним Силам України. Звичайно, дякуємо нашим науковим керівникам. Ми віримо в те, що наука буде процвітати.

*Дякуємо нашим героям ЗСУ, які дозволяють нам сьогодні працювати.
Слава Україні! Героям Слава!*

**Ректор
Івано-Франківського
національного медичного університету
Заслужений лікар України,
д.мед.н., професор**

Роман ЯЦИШИН

УДК 378.147+616
DOI: 10.21802/ifnmu.2024.494

Головний редактор – Ректор Івано-Франківського національного медичного університету, Заслужений лікар України, доктор медичних наук, професор **Роман ЯЦИШИН**

Редакційна колегія:

В.о. проректора з наукової роботи, д.мед.н., професор **Тетяна ДМИТРИШИН**

В.о. начальника наукового відділу, к. мед.н., доцент **Андрій ПАСЬКО**

Інспектор наукового відділу, к. мед.н., доцент **Роксолана ДЕНІНА**

Завідувач відділу аспірантури та докторантури **Лілія КОНДРАТ**

*Конференція зареєстрована в реєстрі Державної наукової установи
«Український інститут науково-технічної експертизи та інформації»
(посвідчення №494 від 04.12.2023)*

Т.В. Баглик, О.В. Гармаш, Л.В. Стеблянко*Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна*

У сучасному суспільстві освіта визначається як основа розвитку особистості, нації, держави, запорука її майбутнього, є важливим чинником політичної, соціально-економічної, культурної та наукової спроможності. Впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій має забезпечити доступність та ефективність освіти, готувати молодь до діяльності в інформаційному суспільстві шляхом інформатизації системи освіти, запровадження дистанційного навчання, створення індивідуальних навчальних програм та сучасних засобів навчання. Освіта є відображенням інтелектуальних, соціально-економічних, політичних, морально-правових та культурних потреб суспільства в освічених людях. Важливе місце посідає забезпечення доступності якісної освіти для всіх громадян впродовж життя, коли мають постійно оновлюватися зміст освіти та організація навчально-виховного процесу відповідно до демократичних цінностей, стану економіки, науково-технічних досягнень. Важливе методологічне, соціально-політичне, науково-культурне значення має створення системи безперервної мовної освіти, що передбачає оволодіння громадянами України державною мовою та хоча б однією іноземною мовою [1].

У процесі підготовки людини до навчання, трудової діяльності, обирання способу життя велике значення набуває педагогіка, яка покликана теоретично узагальнювати факти, занурюватись у внутрішню природу явищ, виявляти причини та передбачати їх подальший розвиток. Суспільну сутність людини характеризує поняття «особистість», яке є соціально зумовленим та пов'язане з засвоєнням виробничого і духовного досвіду. Особистість формується в процесі свідомої діяльності й спілкування і визначається залученістю людини до суспільних, культурних, історичних відносин. Закономірності й механізми становлення і розвитку особистості в процесі здобуття освіти та виховання в різних соціальних інститутах вивчає соціальна педагогіка. Система впливу педагогічних наук передбачає соціально орієнтовану діяльність освітніх, наукових, культурних закладів. Вони сприяють формуванню соціальної активності молоді, орієнтують на гармонійний розвиток особистості [2].

Спираючись на зазначені вище положення, слід усвідомлювати, що важливою ознакою сьогодення постає визнання того, що глобалізаційні та інтеграційні процеси в усіх їх проявах зумовлюють необхідність змін в освітній системі України і, зокрема, в підготовці фахівців із вищою освітою на докторському рівні. Освітня політика провідних країн світу спрямована на розвиток докторської освіти, її якості, конкурентоспроможності, підтримку вищих навчальних закладів щодо різноманітності докторських програм. У той самий час вища освіта характеризується децентралізацією, незалежністю, провідні університети забезпечують ринок праці молодими висококваліфікованими фахівцями, а дослідження, які виконуються в університетах, сприяють прогресу суспільства. Аналіз підготовки докторів філософії

в галузі освіти в провідних університетах світу та екстраполяція висновків щодо підготовки докторів філософії в галузі освіти в Україні потребує визнати, що тематика вітчизняних докторських досліджень має бути актуальною, сучасною та відповідати потребам розвитку нашого суспільства і сфери освіти. Слід стимулювати докторантів до застосування інтегративного та міждисциплінарного підходів, тому період докторської підготовки повинен залучати навчальні курси з суміжних галузей наукових знань. Значну увагу під час підготовки докторів філософії слід приділяти оволодінню методами наукового дослідження (кількісними, якісними, змішаними), особливостям організації і проведення експерименту, визначенню вірогідності результатів, методам математичної статистики. Підготовка докторантів має бути як максимально індивідуалізованою, так і стимулювати розвиток комунікативних здібностей, уміння працювати в групі (щотижневі конференції, «круглі столи» для докторантів, створення творчих груп для розв'язання актуальних проблем). Докторські програми передбачають також навчальні курси і різноманітні тренінги. У провідних країнах світу здійснюється підготовка докторів філософії в галузі освіти (PhD) та докторів в галузі освіти (Ed.D) [3].

У теперішній час Україна прагне узгодити свої освітні та наукові програми з правилами Євросоюзу. Згідно з Рамкою кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, отримання першого наукового ступеня є одночасно третім, заключним циклом вищої освіти (перший цикл – бакалаврат, другий – магістратура). Україна має привести структуру своїх рівнів вищої освіти у відповідність до цієї Рамки, звичної та зрозумілої європейським фахівцям. Головною складовою підготовки здобувачів наукового ступеня є просування знань шляхом власних оригінальних досліджень. Важливою позицією є неприпустимість захисту дисертацій низької якості, які не відображають внеску здобувача в науку та набуття ним дослідницьких компетенцій, або дисертації з ознаками фальсифікації. Стратегія «нульової толерантності до плагіату» набуває особливого значення, бо виявлення в дисертації плагіату є автоматичною підставою для скасування рішення про присвоєння наукового ступеня незалежно від того, чи плагіат виявлено перед захистом, чи через багато років [4].

Відповідно до Національної рамки кваліфікацій, освітньо-наукова програма аспірантури вищого навчального закладу має включати низку складових задля набуття аспірантом необхідних компетентностей. Головними серед них є отримання базових знань за обраною спеціальністю, розуміння теоретичних і практичних проблем, а також засвоєння основних концепцій, термінології, історії розвитку та сучасного стану наукових знань з досліджуваного наукового напрямку. Важливим постає оволодіння здобувачем загальнонауковими (філософськими) компетентностями для формування системного наукового світогляду, професійної етики та загальної культури. Велике значення має набуття універсальних навичок дослідника, спроможності до усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності. Сучасний рівень підготовки передбачає здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою в усній та письмовій формі [5].

Відомо, що з 1 січня 2024 року набув чинності в новій редакції Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти. Згідно із Законом України «Про вищу освіту», третій (освітньонауковий/освітньотворчий) рівень віднесено до рівнів вищої освіти, а ступінь доктора філософії належить до ступеня вищої освіти. Тобто, на здобувачів ступеня доктора філософії поширюється принцип здобуття вищої освіти, а саме навчання, підготовка та захист кваліфікаційної роботи, отримання диплома. Здобувачеві необхідно мати теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для практичної розробки нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності. Слід оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого містять наукову новизну, мають теоретичне та/або практичне значення. Здобувачеві треба видати наукові публікації за темою дисертації, підготувати дисертацію та пройти процедуру її атестації на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Підготовка в аспірантурі завершується отриманням диплому доктора філософії після публічного захисту дисертації в разовій спеціалізованій вченій раді [6].

Таким чином, впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання, успішна практична реалізація зазначених передумов та отримання здобувачем ступеня доктора філософії просувають науково-технічний прогрес і позитивно впливають на вирішення політичних, економічних, освітніх проблем нашого суспільства, а також на процеси інтеграції вищої освіти до Європейського простору.

Література:

1. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів, 2-е вид. - К., «Освіта України», «КНТ», 2008. - 528 с. С. 17, 454-455.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб., доп. – К. Академвидав, 2007. – 616 с. (Альма- матер). С.18-19, 38.
3. Світлана СИСОЄВА, Ірина РЕГЕЙЛО. Підготовка докторів філософії у галузі освіти: досвід провідних університетів світу. Рідна школа №№5 – 6 (травень-червень) 2016, с. 14-16, 17.
4. Європейський інформаційно-дослідницький центр. Як в Україні створити сучасну систему підготовки докторів філософії (Ph.D.) (Policy Paper) Автор Євген Ніколаєв. 2016, с.22,26.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 "Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)" (Офіційний вісник України, 2016 р., № 29, ст. 1164).
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502 "Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)" (Офіційний вісник України, 2023 р., № 29, ст. 1164; 2019 р., № 30, ст. 1061).

ЗМІСТ

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ <i>Т.В. Баглик, О.В. Гармаш, Л.В. Стеблянко</i>	4
СХЕМА-ПРОТОКОЛ ДИСЕРТАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ДЛЯ ЗДОБУВАЧА НАУКОВОГО СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ (НА ПРИКЛАДІ ТЕМИ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ: «ХІРУРГІЧНЕ ЛІКУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ З ГОСТРИМ БІЛІАРНИМ ПАНКРЕАТИТОМ») <i>С.М. Василюк, Б.О. Гуцол</i>	7
МОЖЛИВОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПРИ ВИКОНАННІ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НА ОНП ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ <i>Н.М. Воронич-Семченко</i>	10
РАЗОВА СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВЧЕНА РАДА – ВИМОГИ ДО СКЛАДУ ТА УМОВИ ФОРМУВАННЯ <i>Т.М. Дмитришин., А.Я. Пасько, Г.Б. Кулинич</i>	12
НАВЧАННЯ НА ОНП – ШЛЯХ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ФАХІВЦІВ <i>О.В. Заяць, Н.М.Воронич-Семченко</i>	15
ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ ЗА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЮ ПРОГРАМОЮ «МЕДИЦИНА» ВИБІРКОВОГО КОМПОНЕНТА «СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЕНДОКРИННОЇ ПАТОЛОГІЇ» <i>І.О. Костіцька, Н.В. Скрипник, В.І. Боцюрко, О.М. Дідушко, І.В. Чернявська</i>	17
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ <i>І.Ю.Кузьміна, А.С.Луцький</i>	19
ПОНЯТТЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ПІДГОТОВЦІ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ РОБІТ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ З ОНП «ПЕДІАТРІЯ» ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 228 «ПЕДІАТРІЯ» <i>І.С. Лембрик , О.В. Дутчук, П.З. Буяк, О.В. Жиляк</i>	23
ВИБІР ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ТЕМИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ АСПІРАНТОМ ЗА ОНП «БІОЛОГІЯ ТА БІОХІМІЯ» В КОНТЕКСТІ ПРІОРИТЕТНИХ НАУКОВИХ НАПРЯМКІВ ТНМУ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ <i>З. М. Небесна, Н. В. Огінська, Н. Я. Потіха</i>	26
КЛІНІКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯК НАУКОВА СКЛАДОВА ОНП ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ <i>О.Я. Попадюк, В.А. Семченко, В.О.Воронич</i>	28